

Katarzyna Puchalska*, Agnieszka Majka**

GLOKALIZACJA W OPINII SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

Streszczenie

Homogeniczność i heterogeniczność współczesnego świata we wszystkich jego obszarach mocno się przenikają, pozostając w swoistej korelacji. Efekty tego działania można dostrzec w miejscu lokalizacji oraz lokalizujących się w nim podmiotów gospodarczych, a także w samym procesie globalizacji. Glokalizacja łączy przede wszystkim dwa pojęcia: globalizację i lokalizację, można je sprowadzić do wzajemnego przenikania i oddziaływania rynków globalnych i regionalnych. Glokalizacja w literaturze analizowana jest na wielu płaszczyznach, zarówno społecznej, jak i ekonomicznej czy kulturowej. Autorki opracowania stawiają kilkanaście zasadniczych problemów badawczych związanych z oceną globalizacji przez pryzmat rozwoju lokalnych społeczności: w jaki sposób jest ona rozumiana oraz czy możliwe jest wykorzystanie jej procesów do rozwoju lokalnych społeczności. Badanie wpływu globalizacji na ideologię lokalizmu przeprowadzono w drugim kwartale 2023 roku z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety zawierającego łącznie 31 pytań. Badania przeprowadzono w grupie 350 osób w wieku produkcyjnym z terenu województwa podkarpackiego i małopolskiego.

Słowa kluczowe: globalizacja, glokalizacja, społeczność lokalna

Wstęp

Współczesną gospodarkę kształtują procesy globalizacji. Procesy, które od dawna budzą ogromne emocje i kontrowersje, powodujące zacieśnianie powiązań krajów w zakresie handlu światowego, bezpośrednich inwestycji zagranicznych czy rynków kapitałowych. Globalizacja to proces, który można rozpatrywać zarówno w aspekcie całego świata, ale także przez pryzmat krajów i regionów, branż czy w skali działalności lokalnej¹. Globalizacja przenika wszystkie aspekty naszego życia. W kontekście tych procesów, ich intensyfikacji i towarzyszących im

* Uniwersytet Rzeszowski, kpuchalska@ur.edu.pl, ORCID: 0000-0002-3924-8447.

** Uniwersytet Rzeszowski, amajka@ur.edu.pl, ORCID: 0000-0002-0555-3523.

¹ J. Rymarczyk, *Internacjonalizacja i globalizacja przedsiębiorstwa*, Warszawa 2004, s. 6–7.

zmianom, warto zwrócić uwagę na postrzeganie ideologii globalizacji i lokalizmu. Warto zadać pytanie, czy lokalne społeczności odczuwają wpływ globalizacji na poczucie tożsamości lokalnej, czy globalizacja zwiększa tendencje lokalizmu oraz czy możliwe jest wykorzystanie procesów globalizacji do rozwoju lokalnych społeczności.

Pojęcie globalizacji i glokalizacji

W ekonomii glokalizacja łączy przede wszystkim dwa pojęcia: globalizację i lokalizację. Decyzje o tym, gdzie lokalizować działalność, należą do najważniejszych wyborów strategicznych przedsiębiorstwa. Globalizacja nie wyeliminowała znaczenia lokalizacji w konkurencji – pisał M. Porter². Lokalizacja nadal odgrywa istotną rolę w budowaniu przewagi konkurencyjnej³. Firma musi podjąć decyzję, gdzie lokować każdą z działalności i jak liczne mają być miejsca lokalizacji. Na wstępie warto więc zwrócić uwagę na kwestie kluczowe dotyczące dwóch zasadniczych pojęć, tj. globalizacji i glokalizacji.

W literaturze przedmiotu można spotkać różne podejścia do terminu „globalizacja”, jednak w każdym z nich pojawiają się takie same elementy, jak: kompresja czasu i przestrzeni, erozja granic i swobodny przepływ towarów, usług, czynników produkcji, rozciąganie działalności ekonomicznej ponad granice państw, intensyfikacja powiązań międzynarodowych czy zwiększanie stopnia współzależności między gospodarkami międzynarodowymi⁴. Globalizacja jest rezultatem działań o wymiarze ogólnosiwiatowym, przyjmuje wiele form, a każda z nich zawiera zarówno czynniki narodowe, jak i globalne. Niektóre z pojęć wskazują na wzrost znaczenia pozarządowych i ponadnarodowych organizacji kosztem ograniczania roli państw narodowych w gospodarce, i tak M. Guzek definiuje globalizację jako proces intensyfikacji powiązań krajowych i międzynarodowych podmiotów gospodarczych w wyniku liberalizacji handlu i transferu kapitału oraz przepływu informacji w skali ogólnosiwiatowej⁵. Z kolei inne podejścia wskazują na wzrost różnego rodzaju powiązań między różnymi podmiotami życia międzynarodowego oraz asymetryczne oddziaływanie we wszystkich sferach ży-

² M.E. Porter, *Porter o konkurencji*, Warszawa 2001, s. 399.

³ A. Jewtuchowicz, *Globalne uwarunkowania rozwoju lokalnego – rozważania na temat glokalizacji*, „Acta Universitatis Lodzensis Folia Oeconomica 186”, 2005, s. 46.

⁴ K. Sowa, *Strategie konkurencji korporacji ponadnarodowych*, Warszawa 2006, s. 17–18.

⁵ M. Guzek, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Zarys teorii i polityki handlowej*, Warszawa 2006, s. 22.

cia społeczeństwa, od umiędzynarodowienia rynków i kapitału, po finanse, migracje, kulturę masową i zapewnienie pokoju⁶.

„Globalizacja i lokalizm to procesy nieodłącznie ze sobą związane i wzajemnie się wzmacniające”⁷. Pojęcie globalizacji można sprowadzić do wzajemnego przenikania i oddziaływania rynków globalnych i regionalnych. Z jednej strony, niezwykle istotna jest unifikacja powiązań gospodarczych, a z drugiej, adaptacja i wykorzystanie odmienności lokalnej jako źródła sukcesu. Zjawisko globalizacji można traktować jako upowszechnianie się w skali całego globu tendencji do zamykania się oraz tworzenia nowych form wspólnotowych. Powstanie tych różnorodnych form solidarności jest konsekwencją odrzucenia globalizacji i/lub adaptacją tego zjawiska⁸. Według K. Kucińskiego globalizacja rozumiana jest jako „rosnące znaczenie lokalnych społeczności i lokalnych gospodarek funkcjonujących w warunkach stwarzanych przez nabierające ogólnoświatowego charakteru procesy integracyjne oraz coraz większa rola lokalnych warunków działania podmiotów gospodarczych realizujących swoje globalne strategie”⁹, jednocześnie wskazując na trzy oblicza tego zagadnienia. Pierwsze pokazuje powstawanie, działalność globalnych podmiotów gospodarczych w lokalnych gospodarkach, drugie – przedstawia działalność lokalnych gospodarek w warunkach globalizacji, trzecie – dotyczy tworzenia sieci globalnych powiązań lokalnych gospodarek i społeczności¹⁰.

Homogeniczność i heterogeniczność współczesnego świata we wszystkich jego obszarach – gospodarczym, kulturowym i społecznym – przeplatają się i przenikają, pozostając w swoistej korelacji. Efekty tego działania można dostrzec w miejscu lokalizacji i lokalizujących się w nim podmiotów gospodarczych oraz w samym procesie globalizacji.

Rozwój lokalny

Cechą charakterystyczną współczesnej rzeczywistości społecznej i gospodarczej, zarówno w wymiarze lokalnym, jak i globalnym, jest pozostawanie w procesie nieustannych zmian będących składnikiem

⁶ A. Gwiazda, *Globalizacja i regionalizacja gospodarki światowej*, Toruń 2000, s. 9–11.

⁷ M. Krakowiak-Drzewiecka, *Przeobrażenia wspólnot lokalnych w dobie globalizacji – wybrane aspekty ekonomiczne*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, 2017, nr 334, s. 72.

⁸ J. Kurczewska, *Oblicza lokalności. Ku nowym formom życia lokalnego*, Warszawa 2008.

⁹ K. Kuciński, *Glocalizacja jako indygenizacja globalizacji*, „Rocznik Żyrardowski”, 2011, t. IX, s. 17.

¹⁰ *Ibidem*, s. 32.

naszego życia we wszystkich jego wymiarach, co skutkuje zróżnicowaniem społeczeństwa oraz trudnością zrozumienia i przystosowania się do nowej, zmiennej rzeczywistości. Procesy globalizacyjne przyczyniły się do przekonwertowania myślenia o rozwoju z poziomu narodowego na poziom ogólnoswiatowy. We współczesnych koncepcjach rozwoju regionalnego dominują podejścia dotyczące zasobów wewnętrznych, szczególnie tych niepowtarzalnych i charakterystycznych jedynie dla konkretnej jednostki terytorialnej.

Dla J. Schumpetera, autora klasycznej teorii rozwoju, wzrost jest stopniowalną zmianą, która w czasie ulega nasileniu lub osłabieniu. Rozwój gospodarczy natomiast jest zmianą niemającą ciągłości w tym sensie, że nie jest tylko zmianą natężenia, ale zerwaniem dotychczasowej równowagi, wyznaczeniem nowego trendu. Rozwój to zmiana struktury, a nie wyłącznie natężenia, która nie tylko nasila lub spowalnia proces, lecz także go przeobraża¹¹. „Rozwój gospodarczy, w ujęciu Schumpetera, następuje nie pod wpływem zmian przychodzących z zewnątrz, ale od wewnątrz, z własnej inicjatywy życia ekonomicznego. Schumpeter nie rozpatruje takich przyczyn rozwoju gospodarczego i zmian strukturalnych, jakimi są zjawiska naturalne i przypadkowe, takie jak np. kataklizmy przyrodnicze czy wojny, bo nie podlegają one analizie teoretycznej. Nie bierze też pod uwagę, z tego samego powodu, takich czynników, jak wzrost liczby ludności czy wzrost zasobów kapitałowych, bo są to czynniki, które, według niego nie zmieniają stosunków i korelacji pomiędzy poszczególnymi elementami systemu ekonomicznego. Gospodarka staje się dzięki nim większa, ale nie inna. Pojęcie rozwoju jest dla niego tożsame ze zmianami strukturalnymi, jakościowymi, z pojawieniem się nowych kombinacji środków produkcji oraz nowych dóbr i sposobów produkcji”¹².

W literaturze przedmiotu spotkamy różne podejścia do rozwoju lokalnego. A. Purgat i R. Reszel określają go jako intensywny proces przemian społeczności zamieszkującej daną jednostkę terytorialną, prowadzący do zmian o charakterze ilościowym, jak i jakościowym występujących w danej przestrzeni, uwzględniający hierarchię wartości, potrzeby jej mieszkańców¹³. Nie jest to podejście nowe, gdyż w teorii

¹¹ J. Hausner, *Koncepcja modelu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego* [w:] *Zarządzanie strategiczne rozwojem*, red. J. Górniak, S. Mazur, Warszawa 2012, s. 17.

¹² A. Glapiński, *Schumpeterowska teoria przedsiębiorcy, czyli skąd się bierze pies*, „Konsumpcja i Rozwój”, 2012, nr 1, s. 3.

¹³ M. Gęsińska, *Istota i czynniki rozwoju lokalnego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Seria: Administracja i Zarządzanie”, 2015,

ekonomii rozwój gospodarczy definiowany jest przez pryzmat – oprócz zmian ilościowych – również przez zmiany jakościowe (zmiany organizacji społecznej). Rozwój gospodarczy oznacza zmiany struktury potencjału wytwórczego gospodarki, struktury produkcji i konsumpcji oraz stosunków społeczno-ekonomicznych i systemu funkcjonowania całej gospodarki.

Rozwój lokalny powinien zatem dokonywać się zarówno w obszarach: społecznym, gospodarczym, infrastrukturalnym i ekologicznym, a więc mieć postać rozwoju zintegrowanego¹⁴. Rozwój lokalny to połączenie trzech ważnych elementów: działań, zasobów i potrzeb¹⁵. To działania na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki terytorialnej przy uwzględnieniu zasobów, jakimi dysponuje. „Gospodarka, w tym rynek, korzysta i musi korzystać np. z wartości, zasobów i dóbr, które są wytworem kultury, niekoniecznie materialnym. Gospodarka i rynek nie wytwarzają się same i same nie reprodukują. Wymagają znacznie szerszej społeczno-instytucjonalnej obudowy. Bez tego rynek nie mógłby działać, a gospodarka rozwijać się”¹⁶.

Wpływ globalizacji na lokalizm, tożsamość i gospodarkę lokalną w opinii społeczności lokalnych

Badanie wpływu globalizacji na ideologię lokalizmu przeprowadzono w drugim kwartale 2023 roku z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety zawierającego łącznie 31 pytań. Badania zostały przeprowadzone w grupie 350 osób w wieku produkcyjnym z terenu województwa podkarpackiego (50%) i małopolskiego (50%).

W badaniu wzięło udział niemal tyle samo kobiet (49%) i mężczyzn (51%). Najliczniejszą grupę badanych (34%) stanowiły osoby w wieku 18–29 lat. Osoby w wieku 30–39 lat tworzyły 24% ogółu respondentów, a w grupach wiekowych 40–49 lat i 50–60/65 lat znalazło się po 21%

nr 105, s. 23, A. Purgat, R. Reszel, *Zarządzanie gminą w teorii i praktyce. Poradnik*, Warszawa 1997, s. 101.

¹⁴ A. Kurowska, T. Derlatka, *Wpływ uwarunkowań strategicznych gmin powiatu siedleckiego na budowanie relacji z interesariuszami* [w:] *Odpowiedzialne zarządzanie. Wybrane aspekty*, red. M. Cisek, M. Wakula, Warszawa 2012, s. 152.

¹⁵ J.J. Parysek, *Rola samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnym* [w:] *Rozwój lokalny: zagospodarowanie przestrzenne i nisze atrakcyjności gospodarczej*, red. J.J. Parysek, Warszawa 1995, s. 37.

¹⁶ J. Hausner, *Koncepcja modelu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego* [w:] *Zarządzanie strategiczne rozwojem*, red. J. Górniak, S. Mazur, Warszawa 2012, s. 20.

badanych. Pod względem wykształcenia wśród ankietowanych dominowały osoby z wykształceniem średnim (40%), osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 39% ogółu badanych, a wykształcenie zasadnicze zawodowe zadeklarowało 21% respondentów. Co drugi ankietowany był osobą pracującą w ramach umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innych umów o podobnym charakterze, co piąta osoba miała status studenta lub ucznia. Kolejne grupy respondentów stanowili przedsiębiorcy (11%), osoby wykonujące wolny zawód (8%) i bezrobotni (4%). Opinie badanych dotyczące wpływu globalizacji na tożsamość lokalnej społeczności i lokalizm zestawiono w tabeli 1.

Globalizacja wywiera złożony wpływ na poczucie tożsamości lokalnej społeczności. Z jednej strony, może korzystnie zwiększać świadomość kulturową i umożliwiać wymianę informacji i idei między różnymi kulturami, co może skutkować wzbogaceniem lokalnej tożsamości społeczności. Z drugiej strony, globalizacja może prowadzić do utraty unikatowych elementów lokalnej tożsamości. Wzrost zainteresowania globalnymi trendami i kulturą masową może przyczyniać się do zaniedbania lokalnych tradycji, języka i wartości (np. wzrost popularności międzynarodowych marek i produktów może spowodować utratę lokalnych producentów i rzemieślników, co może znacząco wpłynąć na lokalną gospodarkę). Warto również zauważyć, że globalizacja może wywoływać konflikty między lokalnymi i globalnymi tożsamościami. Wzrost migracji, turystyki i handlu międzynarodowego może prowadzić do mieszania się różnych kultur i wartości, co może stać się przyczyną konfliktów między różnymi grupami społecznymi. Wpływ globalizacji na tożsamość lokalnej społeczności nie był jednak tak oczywisty dla badanych – zaledwie co trzeci badany (35,4%) zauważa ten wpływ, co piąty (18,9%) uważa, że zjawiska te nie są powiązane, a 45,7% osób nie ma zdania w tej kwestii. Zbliżony rozkład udzielonych odpowiedzi dotyczył wpływu globalizacji na tendencje lokalizmu.

Globalizacja stała się jednym z najważniejszych trendów w dzisiejszym świecie, wpływając na różne aspekty życia, w tym na kulturę, gospodarkę i społeczeństwo. Jednocześnie można zaobserwować wzrost zainteresowania ideologią lokalizmu, która charakteryzuje się przywiązaniem do lokalnych wartości, tradycji i tożsamości¹⁷. Świadomość wpływu globalizacji na wzrost popularności ideologii lokalizmu określiło 40% ankietowanych, a 27,4% uważa ponadto, że globalizacja wpływa także na rozwój tej ideologii.

¹⁷ L. Gilejko, *Funkcje społeczności lokalnych i szanse ich realizacji*, „Rocznik Żyrardowski”, 2002, nr 1, s. 65–75.

Tabela 1. Opinie respondentów na temat wpływu globalizacji na lokalizm

Pytanie	Odpowiedź	% wskazań
Czy globalizacja wpływa na poczucie tożsamości lokalnej społeczności?	Tak	35,4%
	Nie	18,9%
	Nie mam zdania	45,7%
Czy globalizacja zwiększa tendencje lokalizmu?	Tak	26,6%
	Nie	22,9%
	Nie mam zdania	50,6%
Czy globalizacja wpływa na wzrost popularności ideologii lokalizmu?	Tak	40,0%
	Nie	28,3%
	Nie mam zdania	31,7%
Czy globalizacja wpływa na rozwój ideologii lokalizmu?	Tak	27,4%
	Nie	17,4%
	Nie mam zdania	55,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Opinie dotyczące wpływu globalizacji na rozwój lokalnych społeczności i gospodarkę lokalną zestawiono w tabeli 2. Według Krakowiak-Drzewieckiej¹⁸ „społeczności lokalne pozostają pod silnym wpływem oddziaływania globalizacji”. Rola lokalnych społeczności i gospodarki staje się tym większa, im mocniej integrują się narodowe gospodarki, a poszczególne rynki i sektory nabierają globalnego charakteru. Globalizacja, z jednej strony, stwarza zagrożenia dla ich istnienia i tożsamości, a z drugiej, oferuje nowe możliwości i szanse rozwojowe. Według 30,3% respondentów wpływ globalizacji na rozwój lokalnych społeczności ma charakter pozytywny. Z kolei 23,4% badanych uważa ten wpływ za negatywny, a kolejne 29,1% jest zdania, że wpływ globalizacji na rozwój lokalnych społeczności ma charakter mieszany.

Wśród badanych przeważa opinia, w myśl której globalizacja prowadzi do zmniejszenia znaczenia lokalnych instytucji i organizacji społecznych działających w regionie. Odpowiedzi „tak” lub „raczej tak” na to pytanie udzieliło łącznie 42% badanych. Warto tu również zaznaczyć wyraźne różnice dotyczące opinii w tej kwestii w poszczególnych grupach zawodowych. I tak, ze stwierdzeniem, że globalizacja prowadzi do zmniejszenia znaczenia lokalnych instytucji i organizacji, zgadza się 47% osób studiujących, 45% osób pracujących w ramach umowy o pracę i po 35% przedsiębiorców oraz osób wykonujących wolny zawód. Zdaniem co trzeciej badanej osoby globalizacja nie przyczynia się do

¹⁸ M. Krakowiak-Drzewiecka, *Przeobrażenia wspólnot lokalnych w dobie globalizacji – wybrane aspekty ekonomiczne*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, 2017, nr 334, s. 69–77.

zmniejszenia znaczenia instytucji i organizacji lokalnych. Ponad 80% badanych zauważa wpływ globalizacji na gospodarkę lokalną i zatrudnienie, a tylko 4,9% respondentów było odmiennego zdania.

„Lokalność i globalność nierozzerwalnie powiązane ze sobą współuczestniczą w tworzeniu nowego wymiaru terytorialnego miast, regionów czy krajów. Różnorodna i dążąca do integracji lokalność stanowi równocześnie funkcję, jak i determinantę globalizacji”¹⁹. Globalne rozumowanie staje się zatem czynnikiem efektywnego lokalnego działania sprzyjającego trwałemu i zrównoważonemu rozwojowi – w myśl reguły: myśląc globalnie, działając lokalnie, a działając globalnie, myśleć lokalnie²⁰. Możliwość wykorzystania procesów globalizacji do rozwoju lokalnych społeczności dostrzega blisko 45% ankietowanych, przeciwnego zdania jest 23,1%. Natomiast ponad 70% badanych uważa, że globalizacja powinna być kontrolowana w celu ochrony lokalnych społeczności i ich interesów. Wynika to niewątpliwie z faktu, że wśród badanych przeważa także opinia, że globalne firmy uniemożliwiają pełen rozwój lokalnym firmom (zgadza się z tą opinią 64% ankietowanych). Blisko 2/3 respondentów uważa też, iż (w dobie globalizacji) lokalne społeczności powinny stawiać większy nacisk na wspieranie lokalnych przedsiębiorstw i produkcji.

Tabela 2. Opinie respondentów na temat wpływu globalizacji na rozwój społeczności lokalnych i gospodarkę lokalną

Pytanie	Odpowiedź	% wskazań
1	2	3
Czy globalizacja wpływa na rozwój lokalnych społeczności?	Wpływa negatywnie	23,4%
	Wpływa pozytywnie	30,3%
	Wywiera mieszany wpływ	29,1%
	Nie mam zdania	17,1%
Czy globalizacja prowadzi do zmniejszenia znaczenia lokalnych instytucji i organizacji społecznych w regionie?	Raczej tak	31,1%
	Tak	10,9%
	Nie	9,7%
	Raczej nie	24,0%
	Nie mam zdania	24,3%
Czy globalizacja wpływa na gospodarkę lokalną i zatrudnienie?	Raczej tak	51,4%
	Zdecydowanie tak	28,9%
	Zdecydowanie nie	4,9%
	Raczej nie	14,9%

¹⁹ K. Miszczak, *Procesy globalizacji w rozwoju nowoczesnego terytorium*, „Acta Universitatis Lodzensis, Folia Oeconomica”, 2013, nr 289, s. 19–32.

²⁰ K. Kuciński, *Glokalizacja jako indygenizacja globalizacji*, „Rocznik Żyrardowski”, 2011, t. IX, s. 38–39.

1	2	3
Czy możliwe jest wykorzystanie procesów globalizacji do rozwoju lokalnych społeczności?	Raczej tak	34,0%
	Tak	13,4%
	Nie	5,1%
	Raczej nie	18,0%
	Nie mam zdania	29,4%
Czy globalizacja powinna być kontrolowana w celu ochrony lokalnych społeczności i ich interesów?	Raczej tak	50,9%
	Zdecydowanie tak	19,4%
	Zdecydowanie nie	11,1%
	Raczej nie	18,6%
Czy globalne firmy uniemożliwiają lokalnym firmom pełen rozwój?	Raczej tak	43,4%
	Zdecydowanie tak	20,6%
	Zdecydowanie nie	11,1%
	Raczej nie	24,9%
Czy lokalne społeczności w dobie globalizacji powinny stawiać większy nacisk na wspieranie lokalnych przedsiębiorstw i produkcji?	Raczej tak	39,1%
	Zdecydowanie tak	23,7%
	Zdecydowanie nie	6,0%
	Raczej nie	14,0%
	Nie mam zdania	17,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Zakończenie

Wszechobecna i dynamicznie postępująca w dzisiejszym świecie globalizacja wpływa na różne aspekty życia, w tym na lokalizm – zjawisko, które charakteryzuje się silnym przywiązaniem do lokalnej społeczności, tradycji, kultury czy gospodarki. Współcześnie lokalizm staje się coraz bardziej istotnym zagadnieniem w kontekście globalizacji, ponieważ społeczności lokalne starają się utrzymać swoją tożsamość i wartości w obliczu coraz silniejszej integracji globalnej.

Wpływ globalizacji na lokalizm może mieć różny charakter w zależności od regionu i kontekstu społecznego. W niektórych przypadkach może prowadzić do konfliktów między lokalną i globalną tożsamością, podczas gdy w innych może sprzyjać dialogowi i współpracy między różnymi kulturami. Niewątpliwie jednak globalizacja ma istotne znaczenie w kształtowaniu tożsamości lokalnych społeczności i wymaga zrozumienia i przemyślenia przez te społeczności, aby jak najlepiej dostosować się do zmieniającego się świata.

Przeprowadzone badania pozwoliły stwierdzić, iż świadomość wpływu globalizacji na poczucie tożsamości społecznej nie jest powszechna (posiada ją zaledwie co trzeci badany). Wyraźnie jednak dostrzegane jest oddziaływanie globalizacji na gospodarkę lokalną i zatrudnienie, przy czym dominuje pogląd, iż firmy globalne uniemożliwiają firmom lokalnym pełen rozwój

oraz że prowadzi ona do zmniejszenia znaczenia lokalnych instytucji i organizacji społecznych działających w regionie. W świetle uzyskanych wyników powszechna wydaje się też opinia, iż globalizacja powinna być kontrolowana w celu ochrony lokalnych społeczności i ich interesów.

Bibliografia

- Gęsina M., *Istota i czynniki rozwoju lokalnego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach Seria: Administracja i Zarządzanie”, 2015, nr 105.
- Gilejko L., *Funkcje społeczności lokalnych i szanse ich realizacji*, „Rocznik Żyrardowski”, 2002, nr 1.
- Glapiński A., *Schumpeterowska teoria przedsiębiorcy, czyli skąd się bierze pies*, „Konsumpcja i Rozwój”, 2012, nr 1.
- Guzek M., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Zarys teorii i polityki handlowej*, Warszawa 2006.
- Gwiazda A., *Globalizacja i regionalizacja gospodarki światowej*, Toruń 2000.
- Hausner J., *Koncepcja modelu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego [w:] Zarządzanie strategiczne rozwojem*, red. J. Górniak, S. Mazur, Warszawa 2012.
- Jewtuchowicz A., *Globalne uwarunkowania rozwoju lokalnego – rozważania na temat globalizacji*, „Acta Universitatis Lodzensis Folia Oeconomica”, 2005, nr 186.
- Krakowiak-Drzewiecka M., *Przeobrażenia wspólnot lokalnych w dobie globalizacji – wybrane aspekty ekonomiczne*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, 2017, nr 334.
- Kuciński K., *Glokalizacja jako indygenizacja globalizacji*, „Rocznik Żyrardowski”, 2011, t. IX.
- Kurowska A., Derlatka T., *Wpływ uwarunkowań strategicznych gmin powiatu siedleckiego na budowanie relacji z interesariuszami [w:] Odpowiedzialne zarządzanie. Wybrane aspekty*, red. M. Cisek, M. Wakula, Warszawa 2012.
- Miszczak K., *Procesy globalizacji w rozwoju nowoczesnego terytorium*, „Acta Universitatis Lodzensis, Folia Oeconomica”, 2013, nr 289.
- Parysek J.J., *Rola samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnym [w:] Rozwój lokalny, zagospodarowanie przestrzenne i nisze atrakcyjności gospodarczej*, red. J.J. Parysek, Warszawa 1995.
- Porter M.E., *Porter o konkurencji*, Warszawa 2001.
- Purgat A., Reszel R., *Zarządzanie gminą w teorii i praktyce. Poradnik*, Warszawa 1997.
- Rymarczyk J., *Internacjonalizacja i globalizacja przedsiębiorstwa*, Warszawa 2004.
- Sowa K., *Strategie konkurencji korporacji ponadnarodowych*, Warszawa 2006.

Globalization in the opinion of local communities

Abstract

Homogeneity and heterogeneity of the contemporary world in all its areas strongly interpenetrate, remaining in a specific correlation. The effects of this interaction can be observed in the location itself and the economic entities locating within it, as well as in

the process of globalization. Glocalization primarily connects two concepts: globalization and localization, which can be reduced to the mutual penetration and interaction of global and regional markets. Glocalization in the literature is analyzed on multiple levels, including social, economic, and cultural. The authors of the study pose several fundamental research questions related to the assessment of globalization through the prism of local community development: how it is understood and whether its processes can be utilized for the development of local communities. The study on the impact of globalization on the ideology of localism was conducted in the second quarter of 2023 based on a survey questionnaire comprising a total of 31 questions. The research was conducted among a group of 350 working-age individuals from the Podkarpackie and Małopolskie voivodeships.

Keywords: globalization, glocalization, local community